

“O bakış yetiyor insana”

Geri dönüşüm emekçileri, çalışma ortamlarının hijyen koşullarına sahip olmaması nedeniyle birçok hastalığa maruz kaldıklarını dile getiriyorlar. Çevre için büyük önem taşıyan geri dönüşüm sektöründeki çalışma şartlarının daha iyi olması gerektiğini söyleyen geri dönüşüm emekçileri, bu konuda yeterli yasal desteklerin bulunmadığını vurguluyorlar. Halkın kendilerine yönelik ‘o yaralayıcı bakışı’ da yine geri dönüşüm emekçilerinin kanayan bir yarası.

GERİ dönüşüm işinde çalışanlar birçok hastalığın yanı sıra ölüm ile de burun buruna kalabiliyorlar. Küçük bir geri dönüşüm ayıklama işyerinde işçi olan dönüşüm emekçisi Bayram Rençber, bu konuda deneyimlerini aktarıyor. Geri dönüşüm sektöründe çalışma ortamlarında hijyene dikkat edilmediğini ve çalışma ortamının gereken şartları taşımadığını belirten geri dönüşüm emekçisi Rençber, “Birçok hastalık kapılabilir, çünkü atıkların olduğu bir yerde çalışıyoruz. Hastalığın yanı sıra ölüm ile de burun buruna kalabiliyoruz” diyor. Çalışma ortamını, zorlukları olan ve tehlikeli araç ve makinelerin bulunduğu bir yer olarak tanımlayan Rençber, “Bunun yanı sıra yaptığımız işin doğaya, insanlara kısacası tüm canlılara katkısı büyüktür, bunu hepimiz biliyoruz” ifadelerini kullanıyor. Pandemi döneminde iş yerlerinin kapanmadığını ve işlerin daha da arttığını belirten geri dönüşüm emekçisi Serkan Gümüş ise, “Bizim sektörde Covid-19’dan daha fazla şey var ve dikkat etmezsek bunlar daha tehlikeli. Hastane atıkları var çok tehlikeli, içinde iğneler oluyor, elini attığında iğne battığında tehlikeli hastalıklar kapabiliyorsun” şeklinde konuşuyor. Kanlı ameliyat çöplerinin bile dönüşüme gönderildiğini söyleyen Gümüş, “Sıkıntılı bir iş. Eldiven kullanıyoruz ama öyle maddeler olduğu zaman eldiven de dayanmıyor. Sağlık açısından iyi bir şey değil. İş güvenliği yok, en fazla maske takabiliriz” diyor.

“Amcamda karaciğer yetmezliği var”

Bir diğer geri dönüşüm emekçisi Ramazan Budan, “Koronavirüs bizi görse yer değiştirir. Biz başışıklık kazandık, mikropları kapıyoruz burada. Eski çalıştığımız yer havasızdı mesela. Balyayı patlattırdık ve olduğu gibi toz içinde kalır, tozdan görünmezdik. O gün bugündür nefes darlığım var benim” diyerek mesleğin kötü çalışma koşullarına sitem ediyor. Budan, sözlerini şu şekilde sürdürüyor: “Bazen yorgunluktan elim ayağım titremeye başlıyor. Dolmuşta boş koltuk olsa da otursam diye düşünüyorum.”

Emekçi Gümüş ise bu sektörde çalışmanın birçok hastalığı beraberinde getirdiğini ve yorucu olduğunu şu sözlerle dile getiriyor: “Mide rahatsızlığı oluyor, bel fıtığı oluyor. Midede yara çıkıyor, tozdan dolayı astım çıkıyor, toz alerjisi oluyor.” Tozun ayrıca karaciğerde siroza da neden olduğunu kaydeden Gümüş, “Çünkü hammaddenin çıkıyor, sen o hammaddenin içine

kafanı koyup uğraşırken ister istemez o havayı soluyorsun. Benim amcamda poşet fabrikalarında çalışmaktan karaciğer yetmezliği var” ifadelerini kullanıyor. Yaz aylarında hem havanın hem çatı üzerindeki sacın hem de makinenin sıcaklığı ile çalışmanın çok zor olduğunu söyleyen Gümüş, “Benim terlemeye alerjim var. Vücudumda hep yara çıkıyor. Nefes alamıyorsun. Yapabileceğimiz bir iş olsa geri dönüşüm yapacağımızı sanmıyorum” şeklinde konuşuyor.

“Böcek gibi davrandılar”

Gümüş, iş güvencelerinin ve sigortalarının olmadığını, ayrıca insanların kendilerini hor gördüğünü ve bu durumun çok utanç verici olduğunu söylüyor. Yıllar önce kağıt toplamaya çıkan çocuklardan biri olduğunu söyleyen Gümüş, “El arabasıyla çöpe çıkardık.

Çöplerin içine girendik. O zaman hor görülmeye başlıyorduk. Bakışlarından belli oluyordu” diyor. Bu durumun kendisini çok üzdüğü ve sarstığı yüz ifadesinden anlaşılan Gümüş, sözlerine şunları ekliyor: “Kendimizi böcek gibi görüyorduk. Çocukluğumuzu çöpün içinde, kafamızı çöp tenekesine sokarak geçirdik. Ezizlik, böcek gibi davrandılar bize. O bakış yetiyor insana. Yıllardan beri çok denk geldim. Kağıt toplarken çöpün içine giriyorum, birisinin o bakışı yetiyor, utancımın bakiyor.”

Çöplerin karışık gelmemesi gerektiğini vurgulayan Gümüş, “Çöp denilen mal olmamalıydı. İş temiz gelecek. Temiz olması lazım, şartlar daha iyi olurdu o zaman. Ürünler karışık geliyor. Yurt dışında işçilik fazla olduğu için, ücreti fazla olduğu için bu mallarla uğraşmıyorlar. İşçilik para etmediği için alıp Türkiye’ye getiriyorlar, oranın pisini biz çekiyoruz. Patronlar fazla para kazanmanın derdindeler” diyerek sözlerini noktalyor.

